

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський промислово-економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НР
_____Л.М.Рославець
_____ 20__ р.

**Методичне забезпечення
семінарських занять з предмета
«Політична економія»
для студентів 1 курсу спеціальності
071 «Облік і оподаткування»**

Уклав

П.Д.Білаш

Розглянуто на засіданні
циклової комісії
комісії обліково-аналітичних та економічних дисциплін
Протокол №__ від __ _____ 20__ року

Голова циклової комісії

І.В.Ренська

Семінарське заняття № 1

Тема: Предмет і метод Політичної економії. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства

Мета: сформувати та закріпити знання про предмет Політичної економії, її категорії та закони, дослідити зародження та розвиток світової економічної думки, сформувати уяву про основні постулати економічної науки та обґрунтувати проблему обмеженості ресурсів шляхом побудови та аналізу форми кривої виробничих можливостей.

План:

- 1 Предмет, основні функції Політичної економії. Економічні категорії і закони.
- 2 Зародження економічної теорії як науки. Основні напрями і школи світової економічної думки.
- 3 Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб.
- 4 Крива виробничих можливостей, аналіз її форми та висновки з нього.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: економіка, економічні закони та категорії, суспільне багатство, альтернативна вартість, проблема вибору, меркантилізм, фізіократія, трудова теорія вартості, граничний аналіз, гранична корисність.

Теми рефератів:

- 1 Адам Сміт та трудова теорія вартості
- 2 Економічне вчення К.Маркса та висновки з нього

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
мультимедійний проектор, дошка

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К. : Знання, 2006, с.13-37, 39-57,

Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.8-42,

Самюелсон Пол., Нордгаус Вільям «Макроекономіка» - К.: «Основи», 1995, с.55-62

Семінарське заняття № 2

Тема: Економічна система суспільства та економічні відносини власності

Мета: сформувати та закріпити уявлення про сутність економічної системи, її різновиди і класифікацію, а також про сутність власності, її типи, форми та місце в економічній системі суспільства.

План:

- 1 Економічна система: її сутність та структурні елементи. Типи і еволюція економічних систем.
- 2 Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю.
- 3 Власність, її сутність і місце в економічній системі.
- 4 Реалізація прав власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, форми і види власності.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: економічна система, засоби виробництва, традиційна, ринкова, командна і змішана економічна системи, власність, право власності, володіння, користування, розпорядження.

Теми рефератів:

- 1 Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Економічні реформи в Україні.
- 2 Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
мультимедійний проектор, дошка

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.214-231,
- Основи економічної теорії під ред. С.В.Мочерного, Тернопіль, 1994 р., с.511-570, 71-86, 34-44
- Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001,с.52-84, 67-77.

Семінарське заняття № 3

Тема: Форми організації суспільного виробництва. Гроші. Товарно-грошові відносини

Мета: сформувані знання про основні форми суспільного виробництва та основні властивості товару, про історію виникнення, суспільне значення грошей. Проаналізувати явище інфляції, способи її вимірювання та її соціально-економічні наслідки

План:

- 1 Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні межі.
- 2 Товарне виробництво: причини виникнення, сутність. Основні властивості товару.
- 3 Виникнення і розвиток грошових відносин. Функції грошей та їх типи.
- 4 Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: натуральне виробництво, товарне виробництво, товар, споживча вартість, корисність, обмінна вартість, вартість, ціна, гроші, інфляція попиту, інфляція витрат, темп інфляції, дефлятор ВВП, індекс споживчих цін.

Теми рефератів:

- 1 Альтернативні теорії вартості і ціни.
- 2 Історія виникнення та відміни золотого стандарту

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К., : Знання, 2006,с.113-150, 152-187,

Основи економічної теорії: Підручник / за ред..А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.98-126, 500-508.

Семінарське заняття № 4

Тема: Попит і пропозиція та фактори, що на них впливають. Ринкова рівновага

Мета: сформувати знання про сутність явищ попиту і пропозиції, а також про нецінові фактори, що на них впливають. Обґрунтувати сутність ринкової ціни та продемонструвати графічно явище ринкової рівноваги

План:

- 1 Попит, обсяг попиту та функція закону попиту і аналіз її форми.
- 2 Основні нецінові чинники попиту та їх вплив на функцію попиту
- 3 Пропозиція, закон пропозиції та аналіз його функції
- 4 Нецінові чинники пропозиції та їх вплив на функцію пропозиції
- 5 Механізм формування ринкової ціни. Ринкова рівновага та її графічна інтерпретація

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: попит, закон попиту, функція попиту, нецінові чинники попиту, пропозиція, закон пропозиції, ринкова ціна, ринкова рівновага

Теми рефератів:

- 1 Закон попиту – фундаментальна залежність в економіці.
- 2 Закон пропозиції – основа ринкової діяльності фірм

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор, текст Закону про підприємництво.

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.267-288, 290-315,
- Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.23-28

Семінарське заняття № 5

Тема: Конкуренція, її суть, ознаки і економічні основи

Мета: сформулювати уявлення про сутність конкуренції та основні ознаки чистої конкуренції, обґрунтувати значення конкуренції для розвитку ринкової економіки

План:

- 1 Сутність конкуренції та її значення для ринкової економіки.
- 2 Основні ознаки чистої конкуренції
- 3 Поведінка фірми в умовах конкуренції та її графічна інтерпретація

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: конкуренція, досконала конкуренція, конкурентна фірма.

Теми рефератів:

- 1 Конкуренція – основа ринкової економіки
- 2 Конкуренція та економічний прогрес

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.233-252,

Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.80-83,

Семінарське заняття № 6

Тема: Монопольний ринок, його ознаки та вплив на економіку

Мета: сформувати уявлення про сутність монополії та її основні ознаки, пояснити сутність вхідних бар'єрів монополії, різновидів недосконалої конкуренції та пояснити вплив монополізму на ринкову економіку. Обґрунтувати значення антимонопольного законодавства

План:

- 1 Сутність монополії ринку та її основні ознаки.
- 2 Вхідні бар'єри монополії
- 3 Різновиди недосконалої конкуренції.
- 4 Антимонопольна політика держави та її значення. Антимонопольне законодавство

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: монополія, вхідні бар'єри монополії, недосконала конкуренція, монополістична конкуренція, олігополія, антимонопольне законодавство

Теми рефератів:

- 1 Монопольний ринок та його сутність
- 2 Монополізм та його вплив на економіку

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.252-264,
- Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.94-96
- Самюелсон Пол., Нордгаус Вільям «Макроекономіка» - К.: «Основи», 1995 с.252-257

Семінарське заняття № 7

Тема: Національне виробництво та відтворення. Кругообіг доходів і витрат в національному господарстві

Мета: сформувані уявлення про сутність та види суспільного відтворення, про суспільний продукт та його вартісні форми, а також дослідити механізм рівноваги в двосекторній моделі кругообігу продуктів та доходів національної економіки.

План:

- 1 Сутність та види суспільного відтворення. Суспільний продукт і його форми.
- 2 Кругообіг доходів і витрат в національному господарстві. Двосекторна модель кругообігу продуктів та доходів та рівняння, що впливають з неї.
- 3 Показники національного продукту: ВВП та ВВП. Методи їх обчислення.
- 4 Баланс народного господарства та його недоліки. Система національних рахунків та її характеристика.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: просте та розширене відтворення, екстенсивне та інтенсивне зростання, суспільний продукт, двосекторна модель, національний дохід домогосподарства, фінансові ринки, трансфертні платежі, імпорт, експорт, чистий експорт, вивіз капіталу, чистий прилив капіталу, резидент економіки, нерезидент економіки, економічна територія, ВВП, ВВП, сальдо первинних доходів.

Теми рефератів:

- 1 Концепції та принципи побудови Системи національних рахунків.
- 2 Основні макроекономічні показники Системи національних рахунків.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.410-442,

Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.221-229,

Основи економічної теорії під ред. С.В.Мочерного, Тернопіль, 1994 р., с.175-180.

Семінарське заняття № 8

Тема: Інфляція як прояв макроекономічної нестабільності

Мета: сформувати уявлення про сутність явища інфляції, про її джерела та методи оцінки, а також дослідити поведінку економіки в умовах різних темпів інфляції і обґрунтувати негативність впливу інфляції на суспільний добробут.

План:

- 1 Сутність інфляції, її джерела та способи вимірювання.
- 2 Класифікація інфляції за джерелами та темпами. Стагфляція.
- 3 Соціально-економічні наслідки інфляції

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: інфляція, джерела інфляції, індекс вартості життя, дефлятор ВВП, темп інфляції, гіперінфляція, стагфляція

Теми рефератів:

- 1 Інфляція – різновид макроекономічної нестабільності.
- 2 Причини та наслідки інфляції для суспільного добробуту.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

дошка, мультимедійний проектор

Література:

- Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.179-187,
- Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник.. У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.252-256,

Семінарське заняття № 9

Тема: Безробіття як макроекономічна проблема. Втрати від безробіття
Зв'язок інфляції і безробіття і проблема економічного зростання.

Мета: сформувані уявлення про сутність та різновиди безробіття, спосіб його оцінки та його вплив на економіку. Обґрунтувати сутність втрат від безробіття, та проаналізувати зв'язок інфляції та безробіття

План:

- 1 Поняття безробіття та обчислення його рівня
- 2 Різновиди безробіття: природне та циклічне безробіття та їх характеристика
- 3 Втрати суспільства від безробіття. Закон Оукена
- 4 Зв'язок інфляції і безробіття і проблема економічного зростання. Крива Філіпса

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: безробіття, рівень безробіття, природне безробіття, фрикційне безробіття, структурне безробіття, циклічне безробіття, число Оукена

Теми рефератів:

- 1 Безробіття як макроекономічна проблема.
- 2 Природне безробіття та його різновиди.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, :
Знання, 2006, с.458-465

Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської
– К: «Основи», 2001, с.252-257

Семінарське заняття № 10

Тема: Циклічність економічного розвитку та економічні аспекти глобальних проблем

Мета: сформувати знання про сутність ділового циклу, його фази та вплив на національну та світову економіку. Сформувати уявлення про сутність глобальних проблем та історію світового економічного лідерства

План:

- 1 Поняття ділового циклу та циклічності розвитку сучасної економіки
- 2 Фази ділового циклу та їх характеристика.
- 3 Історія світового економічного лідерства та економічні аспекти глобальних проблем

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: діловий цикл, фази ділового циклу, економічне лідерство, глобалізація

Теми рефератів:

- 1 Велика депресія 1929-1933 р.р. у США та її наслідки
- 2 Економічні наслідки глобальних проблем
- 3 Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:
дошка, мультимедійний проектор

Література:

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006, с.445-456, с.586-625

Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник. У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001, с.244-246

Основи економічної теорії: Підручник / за ред. А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001, с.572-597

Рекомендована література

Основна

- 1 Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К, : Знання, 2006.
- 2 Основи економічної теорії: політекономічний аспект, під ред. Г.Н.Климка, К.1994 р.
- 3 Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. -К.: ЮШУ, 2002.
- 4 Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник У 2 ч. / за заг. ред. С.Будаговської – К: «Основи», 2001
- 5 Ніколенко Ю. Основи економічної теорії, навч.посібник, кн. 1,2, Київ, 1994 р.
- 6 Основи економічної теорії під ред. С.В.Мочерного, Тернопіль, 1993 р.
- 7 Основи економічної теорії: Підручник / за ред..А.А.Чухна. – К.: Вища шк., 2001
- 8 Самюелсон Пол., Нордгаус Вільям «Макроекономіка» - К.: «Основи», 1995
- 9 С.Дзюбик, О.Ривак. “Основи економічної теорії” Київ, 1994 р.
- 10 Економічна теорія. Початковий курс під. Ред. В.О.Білика, М.М.Гузик, Київ, 1994 р.
- 11 Вводный курс по экономической теории. Учебник для лицеев, ред. Г.П.Журавлевой., Москва, ИНФРА-М.
- 12 К.Р. Макконнелл, С.Л.Брю “Экономикс”, Москва, изд. «Республика», 1995 г.

Допоміжна

- 1 Деньги. Київ, “Україна,” 1997 р.
- 2 Дж.Г.младший, К.О’Делл. Американский менеджмент на пороге 20 в. Москва, «Экономика», 1991 г.
- 3 К. Гелбрейт. Экономические теории и цели общества. М. Прогресс, 1979 г.
- 4 П. Бернгольц. Собственность, рынок, деньги. /Вопросы экономики. -1990 г. № 12.
- 5 Харрис С. Денежная теория. М. Прогресс, 1990 г.
- 6 Хикс Дж..Стоимость и капитал. М., Прогресс, 1988 г.
- 7 Эрхард Л. Благосостояние для всех., М.,: Начало-Пресс, 1991г.
- 8 Фридмен М. Капитализм и свобода. /Эко/-1991 г. №7.
- 9 Корнаи Я. Путь к свободной экономике. М,: Начало-Пресс, 1991 г. Стародубская И.В. От монополизма к конкуренции. М. Политиздат,

1990 г.

- 10 Базиліук А. Визначальні проблеми соціального розпитку України. - 1996. - №] 2, с. 27-28.
- 11 Бадер В. — Методологічні проблеми викладання економічної теорії// Економіка України. - 1994. № 8, с. 60-66.
- 12 Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: підручник. - К., Ніка-Центр Ельга, 2000.
- 13 Бендерський Ю. Реалії світогосподарських процесів і місце в них України. // Економіка України - 2000. № 1.
- 14 Білоус Г. Розвиток малого підприємництва в Україні /7 Економіка України. - - 2000. - № 2.
- 15 Богиня Д., Волинський Г " Державне регулювання перехідних процесів // Економіка України. - 1999. № 5.
- 16 Верховодова Л. Підприємництво. Нові форми господарювання // Економіка України. - 1992. - № 10, с. 27-28.

Інформаційні джерела

Економічна теорія: Політекономія - Базилевич В.Д. -

<http://westudents.com.ua/knigi/381-ekonomchna-teorya-poltekonomya-bazilevich-vd.html>

Сучасна економіка - <http://library.if.ua/book/64/4595.html>

Ю. В. Ніколенко Основи економічної теорії, Підручник -

<http://www.ebk.net.ua/Book/OsnEkTeor/Oet01-05/5101.htm>

Економічна теорія - https://feu.kneu.edu.ua/ua/e_theory/

Короткий курс лекцій з дисципліни «Економічна теорія» -

http://studme.com.ua/14730417/politekonomiya/ekonomicheskaya_teoriya.htm